

socialmedicinsk tidskrift

sextioförsta årgången häfte nr 5-6 1984

Sturegatan 4, Sundbyberg. Tfn 08/98 40 44

Postadress: 172 83 Sundbyberg

Postgiro 1179-1

Allmän redaktion:

Claes-Göran Westrin, redaktör och ansvarig utgivare

Ann Appelgren, red. sekr.,

Elisabeth Natt och Dag, expedition

Redaktionsutskott:

Erik Allander, professor i socialmedicin, Huddinge

Per Bjurulf, professor i socialmedicin, Linköping

Arne Borg, socialdirektör, Stockholm

Lars-Olov Bygren, professor i socialmedicin, Umeå

Axel Gisslén, kommunalråd, Örebro

Gunnar Grimby, professor i medicinsk rehabilitering, Göteborg

Gunnar Häggberg, socialchef, Falun

Olle Höök, professor i medicinsk rehabilitering, Göteborg

Sven-Olof Isacson, professor i socialmedicin, Lund

Bengt Lindegård, professor i socialmedicin, Göteborg

Ivan Magnusson, socialdirektör, Uppsala

Bengt Scherstén, professor i allmänmedicin, Lund

Leif Svanström, professor i socialmedicin, Stockholm

Gösta Tibblin, professor i allmänmedicin, Uppsala

Ulf Wester, socialchef, Sollentuna

Villy Wiklund, socialchef, Östersund

Vilka hälsodata behöver vi för hälso- och sjukvårdsplanering?

Den hälso- och sjukvårdspolitiska diskussionen var intensiv under 1970-talet. Den ledde bl a fram till den nya hälso- och sjukvårdslagen och en satsning på primärvård och preventiv medicin. Målsättningen för hälso- och sjukvården är en god hälsa och en vård på lika villkor för hela befolkningen. Vården skall planeras med utgångspunkt ifrån befolkningens behov av hälso- och sjukvård.

Hälso- och sjukvårdsplaneringen har inte styrts med utgångspunkt ifrån befolkningens behov. Vårdutbudet har i stället i hög grad styrts av de olika landstingens skattekraft.

Kommer hälso- och sjukvårdslagen att innebära några skillnader jämfört med i dag? Lagen ger möjligheter för ett offensivt hälsopolitiskt arbete när det gäller att förbättra folkhälsan. Detta kräver dock att lagen tas på allvar och att hälsopolitiken aktivt förs in i samhällsdebatten. Det krävs också att vi kan ta fram bättre planeringsunderlag.

Vilka hälsodata behöver vi då för att klara en sådan hälso- och sjukvårdsplanering? Är det bara mera data vi behöver eller är det bättre och annorlunda data?

En behovsbaserad hälso- och sjukvårdsplanering skall bli syfta till att vården skall bli lika tillgänglig för alla oavsett ålder, kön, utbildning, inkomst, yrke, bostadsort, etnisk bakgrund etc och att resurserna skall fördelas endast med hänsyn till befolkningens behov av vård och omsorg. Detta innebär bli att områden eller grupper av människor med stora vårdbehov skall ges större resurser än områden och grupper med mindre vårdbehov.

Vi behöver hälsodata som kan ligga till grund för en resursfördelning mellan åtgärder, dvs mellan prevention, behandling, rehabilitering och omvårdnad, men också för en resursfördelning mellan olika vårdnivåer som mellan primärvård och länssjukvård. Vi måste kunna göra områdesbeskrivningar så att en resursfördelning kan göras mellan olika geografiska områden som landsting, primärvårdsdistrikt etc. Vi måste bättre kunna utvärdera effekterna av olika behandlingsmetoder, av organisationsförändringar etc. Vi behöver hälsodata för epidemiologisk bevakning.

Björn Smedby ger en översikt av svensk hälso- och sjukvårdsforskning i dag.

Göran Dahlgren, Finn Diderichsen och Curt-Lennart Spetz diskuterar hur en behovsbaserad planering bör se ut.

Sören Jacobsson och Lars Sundman diskuterar behovet av hälsodata när det gäller planering av den förebyggande medicinen.

Ulf Bergdahl beskriver vilken kunskap miljö- och hälsoskyddet behöver för att kunna genomföra en epidemiologisk bevakning.

Måns Rosén sätter in den epidemiologiska bevakningen i ett brett samhällsperspektiv.

Margus Mägi sammanfattar behovet av hälsodata för planeringen av en vård och rehabilitering på lika villkor.

Monika Johnsson och Urban Rosenqvist redogör i varsin artikel för vilka hälsodata vi behöver för utvärdering av hälso- och sjukvården.

Detta temanummer utgör en sammanfattning av Svensk Socialmedicinsk Förenings höstmöte i Malmö i september 1983 arrangerat av Institutionen för klinisk samhällsmedicin.

Bertil S Hanson

Gästredaktör för detta temanummer har varit bitr överläkare Bertil S Hansson vid socialmedicinska avdelningen vid institutionen för klinisk samhällsmedicin i Malmö.